

Program Mene Tekel 2018

24. února — 4. března 2018

Brněnský prolog

Brněnský prolog je připravován spolkem Paměť ve spolupráci s Jihomoravským krajem a Magistrátem města Brna.

Projekt, nad nímž převzal záštitu biskup brněnský Mons. Vojtěch Cikrle a místopředseda Konfederace politických vězňů ČR Leo Židek, byl zahájen **1. února** v 17 hodin v Křížové chodbě Nové radnice na Dominikánském náměstí v Brně vernisáží dvou výstav.

Výstavu *Vzdorovali zlu*, věnovanou životním příběhům básníka Jana Zahradníčka a kněze Josefa Toufara, a výstavu *Zemřeli pro víru*, reflektující tragický osud kněží od Babič Jana Buly a Václava Drboly, představil primátor statutárního města Brna Ing. Petr Vokřál a předseda kolegia Paměť Miroslav Kasáček.

Výstava bude veřejnosti přístupná do 3. března.

Další iniciativa za účasti osobností veřejného života včetně zástupců náboženských organizací proběhne **23. února**. V 11.00 hod. se uskuteční pietní akt na místě bývalého popraviště ve věznici Brno, Cejl 71. Ve 12.30 hod. bude bývalým politickým vězňům jako nositelům obrany demokratických hodnot vyjádřeno uznání a poděkování na Krajském úřadě Jihomoravského kraje.

Sobota 24. února

10.00 hod. Pomník obětem komunismu na Újezdě, Praha 1

Patron dne [Ing. František Šedivý](#), místopředseda KPV ČR

Pietní akt k uctění památky obětí totalit. Ve spolupráci s představiteli hl. města Prahy bude přílehlé prostranství pojmenováno *ALEJ OBĚTÍ TOTALITY*. Autorem původního nápadu je architekt Ivan Margolius.

Vystoupí [Jan Wolf](#), radní hl. m. Prahy, [MgA. Eliška Kaplický Fuchsová](#), předsedkyně Výboru pro kulturu, památkovou péči, výstavnictví, cestovní ruch a zahraniční vztahy Zastupitelstva hl. m. Prahy.

Moderuje Martin Churavý, vedoucí oddělení zahraničních vztahů a protokolárních záležitostí MHMP.

Neděle 25. února

Patron dne [Ing. František Šedivý](#), místopředseda KPV ČR

Ve spolupráci se Senátem Parlamentu ČR, Konfederací politických vězňů ČR a s Pražským akademickým klubem 48.

10.30 hod. Pamětní deska v Nerudově ulici, Praha 1

Pietní akt při příležitosti 70. výročí památného pochodu studentů za svobodu a demokracii na Pražský hrad dne 25. února 1948

11.30 hod. Hradčanské nám.

Položení kytky Jednoty u sochy T. G. Masaryka

19.00 hod. Divadlo na Vinohradech

Slavnostní předání cen Dáma české kultury a Rytíř české kultury

Ve spolupráci s projektem Mene Tekel udělí ministr kultury PhDr. Ilja Šmíd resortní vyznamenání tvůrcům, jejichž umělecká cesta byla násilně přerušena totalitní mocí, či byli kvůli svým nezlomným mravním postojům perzekvováni a zbavováni občanských práv a svobod.

Medailonky laureátů natočil MgA. Daniel Hnát.

Komentář namluvili Apolena Veldová a Milan Kačmarčík.

Vystoupí Smíšený sbor **Gaudium Praha**, sbormistři Zdena a Vladislav Součkovi, klavírní doprovod Jitka Nešverová.

- Zazní skladby:
 - Georg Fridrich Handel: Halleluja z oratoria Mesiáš
 - Antonín Dvořák: Largo -Going home z Novosvětské symfonie
 - Bedřich Smetana: Proč bychom se netěšili z opery Prodaná nevěsta

- Smíšený pěvecký sbor Gaudium Praha byl založen v roce 1988 sbormistry Vladislavem a Zdenou Součkovými, kteří ho po celou dobu jeho trvání také umělecky i organizačně vedou. Počet členů se nyní pohybuje kolem 50 osob. Smíšený pěvecký sbor Gaudium Praha se kromě pravidelných koncertů účastní festivalů pěveckých sborů, často vyjíždí na umělecké zájezdy do zahraničí a v Praze pořádá koncerty se zahraničními pěveckými sbory. Natočil také již několik CD. Zpívá skladby nejrozličnějších žánrů od děl duchovních a klasické polyfonie z období

baroka a renesance až po současné autory. Na repertoáru jsou též standardní písně klasické sborové tvorby, černošské spirituály a písně lidové.

Slavnostní večer moderuje Otakar Brousek ml.

Režie ceremoniálu MgA. Daniel Hnát a Mgr. Jan Řeřicha.

Na slavnostní večer je nutná vstupenka.

Pondělí 26. února

Patroni dne Vlasta Preislerová, [Leo Židek](#), místopředsedové KPV ČR

13.00 hod. Ambit kláštera u kostela Panny Marie Sněžné, Praha 1, Jungmannovo náměstí

Vernisáž mezigeneračního výstavního projektu *Cesty ke svobodě*

Scénář, režie a produkce MgA. Daniela Řeřichová a Mgr. Jan Řeřicha
Kurátor Mgr. Michal Kuchta

Moderuje Debora Štolbová

- **Výstava *Kapitán Witold Pilecki 1901—1948***
Bojoval proti Sovětům i Němcům. Nechal se dobrovolně zavřít v koncentračním táboře Auschwitz. Sepsal první zprávu o dění v továrně na smrt. Bojoval ve varšavském povstání. Na smrt ho poslali až polští komunisté. Měl být zapomenut navždy...
Výstavu připravilo varšavské pracoviště Odboru veřejného vzdělávání Institutu národní paměti — Výboru pro stíhání zločinů proti polskému národu.
Scénář: Jacek Pawłowicz
Odborná konzultace: Dr. Tomasz Łabuszewski
Spolupráce: Zofia Pilecka-Optułowicz, Andrzej Pilecki
Grafický návrh: Felis Fidelis
Česká verze: Polský institut v Praze
Překlad a redakce: Martin Veselka, Anna Plasová
- **Výstava *Perzekuce vojáků v Československu v letech 1945-1955***
Výstava ukazuje souvislosti a důsledky diskriminace a perzekuce vojáků v poválečném období.
První část výstavy přibližuje okolnosti vzniku obranného zpravodajství, které se stalo hlavním nástrojem diskriminace a perzekuce vojáků, u 1. čs. armádního sboru v SSSR počátkem roku 1945. Zároveň uvádí souvislosti přípravy Košického vládního programu a jeho realizaci v oblasti budování armády cestou Vojenské rady při předsednictvu vlády. Výsledkem byla mimo jiné i diskriminace vojáků, především účastníků odboje na Západě.
Druhá část výstavy zahrnuje poučnou soudní i mimosoudní perzekuci vojáků

po převzetí moci komunistickou stranou po únoru 1948. Ukazuje formy a rozsah perzekucí včetně případu justiční vraždy generála Heliodora Píky. Přípravila Univerzita obrany Brno a Fakulta vojenského leadershipu. Autorem výstavy je prof. PhDr. František Hanzlík, CSc.

- **Výstava *Občané Podkarpatské Rusi v boji za svobodu Československa 1938-1945***
Expozici připravili historikové Vojenského historického ústavu PhDr. Jiří Plachý, Ph.D., PhDr. Ivo Pejčoch, Ph.D., a PhDr. Prokop Tomek, Ph.D.
Oblast Podkarpatské Rusi — nebo také Zakarpatské Ukrajiny — byla v období první republiky součástí československého státu a tento kraj dodnes také nese mnohé české stopy. Zpětně se pak tamní civilizace i kultura promítla například do některých uměleckých děl českých a slovenských spisovatelů, malířů či filmařů.
Méně známé je ve vztahu k Podkarpatské Rusi období druhé světové války a následně začlenění tohoto regionu do Sovětského svazu. A jen velmi malé povědomí má dnešní česká veřejnost o tom, jakým způsobem a v jaké míře se účastnili tamní občané boje proti nacismu.
Tuto mezeru nyní vyplňuje expozice nazvaná *Občané Podkarpatské Rusi v boji za svobodu Československa 1938-1945*.
Výstava v textových a obrazových dokumentech přibližuje z mnoha stran jak dění v dané oblasti v letech 1938-1945, tak především nasazení občanů v československých jednotkách na východní i západní frontě.
- **Výstava *T. G. M. Mýty a skutečnost***
Výstavu připravilo Muzeum T. G. M. Rakovník, p.o., ve spolupráci s Ústavem pro studium totalitních režimů a za podpory Středočeského kraje.
Unikátní výstava zachycuje, jak byl Tomáš Garrigue Masaryk vnímán v různých etapách novodobých dějin. Snaží se představit osobnost T. G. Masaryka jako konsensuální ikonu české společnosti a poukázat na skutečnost, jak různé interpretace a dezinterpretace T. G. Masaryka v průběhu 20. století ovlivnily a stále ovlivňují pohledy na jeho osobnost a jeho odkaz.
Všechny tyto aspekty jsou prezentovány především prostřednictvím dobových médií, tisku, rozhlasu a filmových záběrů.
- **Výstava *Cesty ke svobodě***
Vybrané práce účastníků výtvarné soutěže základních a základních uměleckých škol v oborech volná tvorba a fotografie.
Přípraveno ve spolupráci se spolkem Umění bez bariér. Spolupracovali: Ivana Fašianoková Rakoušová, Miroslav Lédl, Daniela Řeřichová a pedagogové výtvarné výchovy.
Oceněná díla, vyhodnocená odbornou porotou, symbolizují hlavní záměr projektu MT směrem ke vzdělávání a poznávání historie v nejširších společenských souvislostech.
- **Vyhodnocení výtvarné soutěže a předání cen vítězům**
Záštitu převzala MgA. Eliška Kaplický Fuchsová, předsedkyně Výboru pro kulturu, památkovou péči, výstavnictví, cestovní ruch a zahraniční vztahy Zastupitelstva hl. m. Prahy.
- **Představení autorů a reprezentantů výstavních kompozic:**
 - Grzegorz Berendt, ředitel Muzea 2. světové války v Gdaňsku
 - [Prof. PhDr. František Hanzlík, CSc.](#), Univerzita obrany, Brno
 - [PhDr. Jiří Plachý, Ph.D.](#), Vojenský historický ústav
 - [Mgr. Zdeněk Hazdra, Ph.D.](#), ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů

- **Prezentace nových knižních titulů reflektujících téma festivalu:**
 - **Petr Blažek (ed.): Akce „Sever“. Státní bezpečnost a krize Polské lidové republiky 1980-1984**
Hlavním tématem publikace vydané Ústavem pro studium totalitních režimů je jedna z největších celostátních akcí bezpečnostního aparátu komunistického režimu v Československu. V rámci akce s krycím názvem „Sever“ vybrané složky ministerstva vnitra od června 1981 do června 1984 sledovaly krizovou situaci v sousední Polské lidové republice, monitorovaly činnost Nezávislého samosprávného odborového svazu Solidarita a polských opozičních skupin, názory polských i domácích občanů a organizovaly řadu operací na podporu „marxisticko-leninských sil v Polsku“, včetně výjezdů značného množství tajných spolupracovníků StB do sousedního státu.
V prvním díle je vedle historické studie publikováno celkem 142 archivních dokumentů vzniklých od července 1980, kdy v Polsku vypukla velká stávková vlna, až do vyhlášení výjimečného stavu 13. prosince 1981.
V druhém díle je vedle rozsáhlé obrazové přílohy publikováno celkem 68 dokumentů vzniklých v období od vyhlášení výjimečného stavu v Polsku 13. prosince 1981 až do ukončení akce „Sever“ v červnu 1984.
 - **Jaroslav Čvančara: Pravomil Raichl — Život na hranici smrti**
Ústav pro studium totalitních režimů a nakladatelství Toužimský & Moravec se podílejí na vydání knižní novinky Jaroslava Čvančary, která se blíží charakteru vědecké monografie. Má 600 stran s více než 500 fotografiemi a dokumenty. Kniha dopodrobna čtenáře seznamuje především s poválečným a poúnorovým vývojem, včetně tzv. „Mostecké špionážní aféry“ a jejího, zatím nedostatečně uchopeného, místa v událostech komunistického převratu. Pravomil Raichl byl bojovníkem v době, kdy mnohé z toho, co se stalo, mělo pro Československo dalekosáhlý či přímo fatální význam, a pro mnohé aktéry tragické důsledky. Raichlova snaha být vždy v plné shodě se ctí a mravním svědomím opakovaně narážela na tvrdou realitu, kdy vlastenectví, idealismus, sebeobětování jedněch bylo označováno za reakcionářství či nedostatek politického rozhledu. Naopak prospěchářství a kariérismus druhých bylo vydáváno za politické uvědomění. Raichl byl hrdým Čechoslovákem, vlastencem, bojovníkem za svobodu. Těmto ideálům zasvětil celý svůj tolikrát ohrožený život. Dodnes je proto některými obdivován a jinými naopak zatracován.

Výstava Cesty ke svobodě v ambitu kláštera Panny Marie Sněžné potrvá do 8. března.

Otevřeno denně 10.00—18.00 hod. Vstup volný.

15.00 hod. Chrám Panny Marie Sněžné, Praha 1, Jungmannovo náměstí

Slavnostní zahájení dvanáctého ročníku festivalu

Programem provází Debora Štolbová

Vystoupí farní vikář P. Eliáš Tomáš Paseka OFM, místopředsdkyně Konfederace politických vězňů ČR Vlasta Preislerová, radní hl. m. Prahy Jan Wolf, předsdkyně Správní rady Ústavu paměti národa Mgr. et Mgr. Andrea Kluknavská, Ph.D., LL.M., Jarosław Szarek, předseda Institutu národní paměti, Polsko, Jarosław Strejczek, chargé d'affaires A.I., Velvyslanectví

Polské republiky v ČR, [Mgr. Zdeněk Hazdra, Ph.D.](#), ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů, ThDr. Petr Jan Vinš, generální sekretář Ekumenické rady církví v ČR, [Mgr. Daniel Herman](#), místopředseda KDU-ČSL.

Zazní muklovská hymna a verše Jiřího Herzingera.

Součástí programu je komorní koncert klasické hudby v podání **Tria Cantabile**. Účinkují: Ludmila Vernerová (zpěv), Václav Kunt (flétna), Hana Müllerová (harfa).

- Program:
 - G. F. Händel — árie Meine Seele pro soprán, flétnu a harfu
 - A. Dvořák — Biblická píseň č. 10 v úpravě pro soprán, flétnu a harfu
 - J. D. Zelenka — Ave Deus pro soprán flétnu a harfu
 - J. Massenet — Meditace pro flétnu a harfu
 - A. Vivaldi — Aleluja pro soprán, flétnu a harfu
 - J. S. Bach — árie Schweigt ihr Flöten, schweigt ihr Töne pro soprán, flétnu a harfu

17.00 hod. Refektář kláštera u kostela Panny Marie Sněžné, Praha 1, Jungmannovo náměstí

Prezentace knihy historičky PhDr. Zory Dvořákové *Děsivý červenec 1950*

Knihu představí [Ing. František Šedivý](#), předseda Klubu dr. Milady Horákové, a [Mgr. Zdeněk Hazdra, Ph.D.](#), ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů.

Programem provází Mgr. Filip Novák, ředitel Gymnázia Milady Horákové.

Historička a autorka literatury faktu PhDr. Zora Dvořáková se sedm let věnovala rozsáhlému studiu archivních materiálů reflektujících označení monstrproces Horáková a spol. V knize s podtitulem *Třicet šest kauz monstrprocesu Milada Horáková a spol. v záznamech bezpečnosti a justice a očima obžalovaných a odsouzených* shromáždila velké množství dosud neznámých údajů o osobách a událostech nejen z let 1945-1950, ale jsou tu průhledy i do událostí konce První republiky a období Protektorátu Čechy a Morava.

Procesy jsou vylíčeny v jednotlivých kapitolách, které mají shodné uspořádání. Každá má vnitřní rozvržení na *Úvodní komentář*, který uvádí čtenáře do děje. Následuje *Proces*, který začíná *Žalobou*, jež seznamuje čtenáře v podání Státní bezpečnosti a justice s protagonisty případu a jejich činnostmi, za niž jsou obžalováni. Další část nese název *Ve vyšetřovnách StB*, která je založena na výpovědích a protokolech obžalovaných, v níž se čtenář seznamuje s pohledem a postojem obžalovaných. Tady se také odhalují postupy Státní bezpečnosti, dozvídáme se, jak mnohé akce monitorovala, řídila a sama vyprovokovala. Závěr kapitoly nese název *Trest*, v němž je uveden výčet všech souzených aktérů, včetně výše jejich rozsudků. Za každou kapitolou následují *Poznámky*, které jsou určeny zejména odborné veřejnosti, a poskytují informaci, odkud bylo čerpáno. *Dovětek* je závěrečným zamyšlením nad tímto otřesným příběhem, který mnoho vypovídá o české společnosti v polovině 20. století.

Knihu vydalo nakladatelství Eva-Milan Nevole a Klub dr. Milady Horákové.

Úterý 27. února

Patron dne [Leo Židek](#), místopředseda KPV ČR

9.30 hod. Divadlo Minor, Praha 1, Vodičkova 6

Program pro školy ve spolupráci s Divadlem Minor

To byl jen vtíp!

Divadelní projekt vznikl z důvodu stále se zvyšující míry agresivity a šikan ve školách.

Jedná se o interaktivní představení založené na technice divadla fórum. Smyslem je předat dětem poznání, že pokud mohou změnit chod dění na jevišti, jsou toho schopny také ve skutečném životě.

Kde je hranice mezi legrací, drzostí a šikanou?

Ve sledovaném příběhu se děti setkají s postavami, které porušují hranice tak dlouho, až se něco přihodí...

Dětské diváci pak sami zahrají danou postavu a pokusí se změnit děj k lepšímu. Edukativní metodou rozpoznávají skrytá úskalí různých forem násilí a formují tak své postoje.

Režie: Michaela Váňová, odborná spolupráce Martin Sedláček a Ondřej Klíč, hudba Jan Malásek.

Hrají: Barbora Černochová, Marcela Máchová, Gustav Hašek, Michal Šášinka

17.30 hod. Kino Ponrepo, Bartolomějská 11, Praha 1

Dny pro Polsko

Záštitu převzal Maciej Ruczaj, ředitel Polského institutu v Praze

Smrt Witolda Pileckého (Śmierć rotmistrza Pileckiego, režie Ryszard Bugajski)

Životopisné historické drama, Polsko, 2006, 85 min
České titulky

Witold Pilecki (hraje Marek Probosz) se během druhé světové války vyznamenal sérií odvážných akcí: hned v listopadu 1939 vstoupil do odboje a později se nechal dobrovolně zavřít do koncentračního a vyhlazovacího tábora v Osvětimi. Díky zprávám, které zde sepsal, se ke Spojencům dostaly vůbec první informace o nacistických zločinech, k nimž zde docházelo. V roce 1943 z tábora unikl a v srpnu 1944 se zúčastnil varšavského povstání.

Po válce pracoval jako agent polské exilové vlády a v Polsku shromažďoval informace o sovětských zločinech. Komunistická tajná policie ho však odhalila...

Děj filmu sleduje poslední tři roky Pileckého života, vyšetřování, věznění, soudní proces a smrt v roce 1948, a v retrospektivě ukazuje nejen jeho příběh, ale také osudy dalších protinacistických a protikomunistických bojovníků.

Komentář: historik Paweł Sztama (Institut národní paměti, Polsko)

Připraveno v úzké spolupráci s Polským institutem v Praze

Středa 28. února

Patron dne [Leo Židek](#), místopředseda KPV ČR

Program pro školy ve spolupráci s Divadlem Minor

9.30 hod. Divadlo Minor, Praha 1, Vodičkova 6

To byl jen vtíp!

Divadelní projekt vznikl z důvodu stále se zvyšující míry agresivity a šikany ve školách.

Jedná se o interaktivní představení založené na technice divadla fórum. Smyslem je předat dětem poznání, že pokud mohou změnit chod dění na jevišti, jsou toho schopny také ve skutečném životě.

Kde je hranice mezi legrací, drzostí a šikanou?

Ve sledovaném příběhu se děti setkají s postavami, které porušují hranice tak dlouho, až se něco přihodí...

Dětské diváci pak sami zahrají danou postavu a pokusí se změnit děj k lepšímu. Edukativní metodou rozpoznávají skrytá úskalí různých forem násilí a formují tak své postoje.

Režie: Michaela Váňová, odborná spolupráce Martin Sedláček a Ondřej Klíč, hudba Jan Malásek.

Hrají: Barbora Černochová, Marcela Máchová, Gustav Hašek, Michal Šášinka

17.30 hod. Kino Ponrepo, Bartolomějská 11, Praha 1

Dny pro Polsko

Záštitu převzal Maciej Ruczaj, ředitel Polského institutu v Praze

Lžička štěstí (Łyzeczka życia, režie Michał Nekanda-Trepka)

Dokument, Polsko, 2003, 22 minut
České titulky

Dokument o Ireně Sendlerové, nositelce ocenění *Spravedlivý mezi národy*, která během druhé světové války vedla dětskou sekci tajné Rady pomoci Židům *Żegota*. Zorganizovala a zčásti i osobně realizovala záchranu více než 2.500 dětí z varšavského ghetta. Různými způsoby je pašovala z ghetta ven a pak pro ně nacházela náhradní rodiny a úkryty po celém Polsku.

Příběh Ireny Sendlerové (Historia Ireny Sendlerowej, režie Andrzej Wolf)

Dokument, Polsko, 2015, 27 minut
České titulky

Záznam rozhovorů režiséra Andrzeje Wolfa a Ireny Sendlerové natočených v závěru jejího života přibližuje názory a postoje této výjimečné ženy. „Nejsem hrdinka,“ říká v něm, „prostě jsem dělala to, co mi velelo moje srdce.“

Komentář: historik Mirosław Szumiło (Institut národní paměti, Polsko)

19:00 hod.

Úkryt v zoo (The Zookeeper's Wife, režie Niki Caro)

Životopisné historické drama, USA / Česko / Velká Británie, 2017, 127 min.
České titulky

Antonina Żabinska (hraje Jessica Chastain) pracuje ve varšavské zoologické zahradě spolu s manželem, který je ředitelem zoo. Se zvířaty si rozumí mnohem víc než s lidmi, nebojí se vlézt mezi neklidné slony do výběhu... Ani ona však není schopná čelit valícím se dějinám. Když 1. září 1939 Německo zaútočí na Polsko, bombardování a ostřelování města ve vteřině zničí všechno, co manželé Żabinští léta budovali. Ze zahrady bez zvířat se stane skladiště německých zbraní a své odborné znalosti můžou Antonina a Jan (hraje Johan Heldenbergh) využívat jen k chovu prasat. Právě tady ale leží začátek cesty k jejich odvážnému plánu. Prasata totiž krmí zbytky, které vyprodukují obyvatelé varšavského ghetta. A Jan pro ně pravidelně jezdí s nákladákem. Zpátky však neodváží jenom odpadky, ale také lidi, které pak ukrývají v zahradě i ve své vlastní vile.

Připraveno v úzké spolupráci s Polským institutem v Praze

Čtvrtek 1. března

Patron dne [Leo Židek](#), místopředseda KPV ČR

10.00 hod. Kino Ponrepo, Bartolomějská 11, Praha 1

Program pro školy připravil spolek Dcery 50. let

Svědectví Dcer 50. let

Interaktivní program společenství Dcery 50. let, které dlouhodobě spolupracuje se spolkem Storytelling.

Vypravěčská inscenace reflektuje osobní zkušenosti dětí politických vězňů z doby komunistické totality a předává autentická svědectví o perzekuci, které byla vystavena celá rodina odsouzeného. Představení je doprovázeno vizuálními prvky i osobními výpověďmi členek spolku Dcery 50. let a nabízí jedinečnou možnost přímého kontaktu s pamětníky.

Dcery pod čepcem

Příběhy Dcer v době jejich dospívání, kdy první zkušenosti s navazováním kontaktů s chlapci byly provázeny nejenom typickými projevy tohoto věku a ovlivňovány tehdejší tradicemi této doby, studem, neznalostí a nevědomostí. Hlavním znakem pro Dcery byla však obava, jak přijme vyvolený skutečnost, že dívka pochází z rodiny, kde otec je dlouhodobě uvězněný a kde živitelem a hlavou rodiny je matka.

Programem provází Milena Kozumplíková.

Na závěr programu beseda zúčastněných.

17.30 hod. Kino Ponrepo, Bartolomějská 11, Praha 1

Historické mezníky Československa

- **Devět kapitol ze starého dějepisu (25 min.)**
Dokument představuje první světovou válku jako zásadní zlom světových dějin, který předznamenal zánik někdejších mnohonárodnostních říší a vznik nových států ve střední a východní Evropě, z nichž jedním bylo i Československo.
Film patří mezi největší projekty armádního filmového studia v 60. letech 20. století. Na plátna kin byl uveden na jaře 1969, což se projevilo i na jeho interpretaci událostí v období první světové války a na kladení si otázek o smyslu československé státnosti. Velmi brzy byl z distribuce stažen a obnovené premiéry se dočkal až v roce 1990.
Pro větší dynamičnost narace střídali ve filmu tvůrci dvě různé roviny. První z nich byly dotočeny v aranžovaném kinosálu, v němž herec Miloš Kopecký v roli průvodce filmem vstupoval do dialogu s historickými filmovými záběry.
Na zvukových efektech, které bylo třeba k němým filmovým záběrům dotočit, pracoval legendární barrandovský ručař Bohumír Brunclík. Výtvarná podoba filmu byla dílem známého karikaturisty Miroslava Lidáka.
Režie Pavel Háša, kamera Josef Kadlec. Vyrobito Studio Československého armádního filmu 1969, pro MT zapůjčil Vojenský historický ústav.
- **Cesta domů po 45 letech (41 min.)**
Snímek „Výcvik čs. vojska v Británii“ je výjimečným filmovým svědectvím našich pozemních jednotek během druhé světové války ve Velké Británii. Záběry z výcviku i pozdějšího nasazení na bojišti v kontinentální Evropě byly pod vedením kpt. Miroslava Tillera průběžně pořizovány československými vojenskými kameramany (kpt. Miloš Novák, rt. Václav Kepák a voj. Kurt Goldberger) a v roce 1945 poprvé sestříhány do podoby uceleného dokumentárního filmu o československých

pozemních jednotkách na západní frontě nazvaného „Cesta domů“.

Ze snímku v roce 1990 rozsáhle citoval režisér Československého armádního filmu Karel Forst do středometrážního stříhového filmu „Cesta domů po 45 letech“, který připomněl do té doby různými způsoby upozadovanou historii Československé samostatné obrněné brigády.

Vyrobilo Studio Československého armádního filmu 1990, pro MT zapůjčil Vojenský historický ústav.

- **Nepokořená křídla (30 min.)**

Dokument provází spletitou cestou československých stíhacích letů ve Velké Británii. Film vznikl na základě možnosti využití archivního materiálu, natočeného anglickými kameramany za 2. světové války, pod režijním vedením válečného zpravodaje režiséra Jiřího Weisse. Materiál je dále doplněn natočenými rozhovory s bývalými piloty — stíhači z roku 1967 a 1969.

Režie Karel Forst, 1990. Vyrobilo Studio Československého armádního filmu 1990, pro MT zapůjčil Vojenský historický ústav.

Pátek 2. března

Patroni dne Vlasta Preislerová, [Ing. František Šedivý](#), [Leo Židek](#), místopředsedové KPV ČR

14.00 hod. Hlavní sál Senátu PČR, Valdštejnské nám., Praha 1

Pod záštitou místopředsedy Senátu PČR [Jaroslava Kubery](#)

Mezinárodní konference „Odkaz hrdinů: Češi a Poláci ve společném boji proti nacismu a komunismu“

Moderuje historik [PhDr. Tomáš Grulich](#)

Program:

I. část Osobní svědectví a historická analýza

- Místopředseda Konfederace politických vězňů ČR [Leo Židek](#)
- Ředitel mezinárodního projektu Mene Tekel Mgr. Jan Řeřicha
- Ředitel [Polského institutu](#) v Praze [Maciej Ruczaj](#)
- Posluchač Právnické fakulty UK Adam Csukás
- Básník a politický vězeň Rudolf Dobiáš, Slovensko

II. část Společná cesta československého a polského odboje

- Dr. Dariusz Dąbrowski, vřatislavská pobočka Ústavu národní paměti (Instytut Pamięci Narodowej)
- Doc. PhDr. Ladislav Kudrna, Ph.D., Ústav pro studium totalitních režimů

- PhDr. Petr Blažek, historik, Ústav pro studium totalitních režimů, a PhDr. [Pavel Žáček](#), historik, poslanec PČR: *Spolupráce polských a československých opozičních hnutí v 70. a 80. letech*

III. část Společenské setkání, číše vína

Sobota 3. března

Patroni dne [Ing. František Šedivý](#), [Leo Židek](#), místopředsedové KPV ČR

14.00 hod. Porotní síň Vrchního soudu na Pankráci, Praha 4

Pod záštitou [JUDr. Jaroslava Bureše](#), předsedy Vrchního soudu v Praze, a generálního ředitele Vězeňské služby ČR [genmjr. PhDr. Petra Dohnala](#)

Rekonstrukce politického procesu „**Kučera a spol.**“

Životní příběh armádního generála Tomáše Sedláčka

Závěrečný seminář studentů Právnické fakulty Univerzity Karlovy v odborné gesci děkana Právnické fakulty UK Prof. JUDr. Jana Kuklíka.

Scénář a režie Mgr. Jan Řeřicha.

Odborná spolupráce [PhDr. Alena Šimánková](#), [PhDr. Aleš Kýr](#) a [Alena Kafková](#).

V rámci rekonstrukce byly se svolením autora, historika Jiřího Plachého, užity výňatky z knihy pamětí gen. T. Sedláčka „Vydřzet!“

Armádní generál Ing. Tomáš Sedláček (8. ledna 1918 Vídeň — 27. srpna 2012 Praha)

- [Tomáš Sedláček](#) se narodil do rodiny důstojníka. Získal sokolskou průpravu a po maturitě na reálce se připravoval na povolání vojáka. Nejdříve narukoval k dělostřeleckému pluku a v roce 1937 nastoupil do hranické vojenské akademie. Učiliště nemělo sice tak hlubokou tradici jako třeba West Point, ale od počátku bylo vedeno francouzskými důstojníky a učili tam lidé, kteří prošli bitvami u Zborova, Vouziers či Doss Alta. V roce 1940 odešel Tomáš Sedláček tzv. balkánskou cestou (přes Slovensko, Maďarsko, Jugoslávii, Řecko, Turecko a Bejrút) do Francie a na jaře byl přidělen k 1. československé pěší divizi ve Francii. Po porážce Francie byl za dramatických okolností evakuován do Velké Británie, kde vstoupil do řad Československé smíšené brigády a absolvoval řadu vojenských kurzů včetně parašutistického výcviku. V roce 1944 byl zařazen mezi důstojníky přesunující se do Sovětského svazu, kde se stal příslušníkem 2. československé paradesantní brigády. Útvar bojoval v Karpatech a posléze byl v rámci pomoci Slovenskému národnímu povstání vysazen na Slovensku. Po porážce povstání Sedláček spolu se zbytky brigády pokračoval

v odporu v oblasti Nízkých Tater, v únoru přešel i s ostatními přeživšími frontu. Po osvobození Československa byl povýšen na majora a absolvoval Vysokou školu vojenskou v Praze. Poté se stal přednostou operačního oddělení 11. pěší divize v Plzni (léto 1948). Od roku 1949 učil na Vysokém vojenském učilišti v Praze.

Dne 21. února 1951 byl zatčen a po podpisu vynuceném mučením (v hradčanském Domečku) odsouzen ve vykonstruovaném procesu za údajnou velezradu a špionáž. Byl vězněn ve Valdicích, na Mírově, v Leopoldově a tábore Bytíz při příbramských uranových dolech. Propuštěn byl 11. května 1960, poté pracoval jako skladník u Pražské stavební obnovy.

Po listopadu 1989 byl rehabilitován. Stal se předsedou Československé obce legionářské, spoluzakládal Konfederaci politických vězňů, pracoval v Ústřední rehabilitační komisi MNO. V roce 1999 byl povýšen do hodnosti generálporučíka, 14. listopadu 2008 pak do nejvyšší vojenské hodnosti armádního generála.

Archivní stenoáznamy historických postav citují a ztvárňují studenti a absolventi Právnické fakulty Univerzity Karlovy:

- Průvodkyně — Eliška Kozáková
Zapisovatelka, úřednice — Barbora Roznětinská
S. Lockrová, z MS — Olga Kovářiková
Manželka J. Kučery — Tereza Veselá
Žalobkyně M. Sluková, abs. práv. dvouletky /svazačka/ — Mlada Steinerová
Symbolický představitel obhájců — Marek Stojan
Přisedící soudce „z lidu“ /svazák/ — Tomáš Danihlík
Tomáš Sedláček — Adam Csukás
Josef Kučera — Jan Beránek
Vyšetřovatel stb. Pergl — Pavel Valenta
Josef Černoorský — Tomáš Fárník
Bohuslav Tyr — Jan Pecina
Jaromír Nový — Jan Adamov
Předseda senátu JUDr. Vl. Podčepický — David Bouz
Prokurátor JUDr. Jar. Dlouhý — Daniel Slanina
Soudce Nejvyššího soudu JUDr. Křepela — Václav Podhorský
Citace z autobiografické knihy T. Sedláčka „VYDRŽET!“ — Jan Šípal
Pplk. JUDr. Havlíček, přisedící soudce — Aleš Kubíček

16.30 hod. Vestibul Vazební věznice Pankrác

Pietní zastavení u pamětní desky obětem nacistické a komunistické totality

Neděle 4. března

Patroni dne Vlasta Preislerová, [Leo Židek](#), [Ing. František Šedivý](#), místopředsedové KPV ČR

14.00 Katedrála sv. Víta, Václava a Vojtěcha, Pražský hrad

Tradiční završení festivalu Mene Tekel — ekumenická bohoslužba za popravené, umučené a zemřelé politické vězně

Připraveno ve spolupráci s Arcibiskupstvím pražským, Ekumenickou radou církví a Konfederací politických vězňů ČR.

Bohoslužbě bude předsedat pražský arcibiskup [Dominik kardinál Duka, OP](#)

Vystoupí Smíšený pěvecký sbor ČVUT, katedrální sbor a sólisté.

Váženým hostem bude J. Em. John kardinál Onaiyekan, arcibiskup Abuje, hlavního města Nigérie.

Skladbu bohoslužby připravil arcibiskupský ceremoniář, jáhen Mgr. Vojtěch Mátl.

Hudební dramaturgie [MgA. Josef Kšica](#) a [MgA. Jan Steyer](#).

Režijní a scenáristická spolupráce Mgr. Jan Řeřicha.

Výstava Cesty ke svobodě v ambitu kláštera Panny Marie Sněžné potrvá do 8. března.

Otevřeno denně 10.00—18.00 hod.

Vstup na programy Mene Tekel je volný.